

Osnovna šola Vojnik
Prušnikova 14
3212 Vojnik

PRIMOŽ TRUBAR

Kdo je Primož Trubar in kako dobro ga poznamo?

Avtor: Sergeja Tekavc, 1994

Mentor: Barbara Ojsteršek Bliznac,
profesor slovenskega jezika in sociologije

Vojnik, 2009

Slika 1: Portret Primoža Trubarja¹

Avtor prve slovenske knjige, ki je bila zamišljena in ustvarjena v letih 1548–1550, predstavlja tektonsko prelomnico v naši kulturni in siceršnji zgodovini. Njen avtor jo je pozneje označil z monumentalnimi besedami: Kaj takega se ni zgodilo, odkar svet stoji.²

¹ Slika 1: J. Pogačnik: Primož Trubar, MK 1986, naslovnica.

² Franc Zadavec, Igor Grdina: Sto slovenskih pesnikov, 2005, str. 20, 21.

KAZALO

1 UVOD.....	5
1.1 OPREDELITEV PODROČJA RAZISKOVALNE NALOGE.....	5
1.2 ODLOČITEV ZA RAZISKOVALNO NALOGO.....	5
1.3 ANKETA.....	5
2 POVZETEK.....	6
2.1 SUMMARY.....	6
3 ZAHVALA.....	7
4 PRIMOŽ TRUBAR – OČE SLOVENSKEGA JEZIKA.....	8
5 DOGAJALO SE JE V LETU 2008.....	13
5.1 DRUGI DOGODKI PO SLOVENIJI, POSVEČENI PRIMOŽU TRUBARJU.....	15
6 OBELEŽJA IN ULICE.....	20
6.1 TRUBARJEVA OBELEŽJA.....	20
6.2 TRUBARJEVE ULICE.....	23
7 MNENJA DRUGIH O PRIMOŽU TRUBARJU.....	23
7.1 MNENJA DRUGIH SLOVENSКИH PISCEV O PRIMOŽU TRUBARJU.....	23
7.2 MOJE MNENJE O PRIMOŽU TRUBARJU.....	25
8 RAZISKOVALNI DEL.....	25
8.1 HIPOTEZE.....	27
8.2 REZULTATI.....	28
9 ZANIMIVOSTI.....	31
10 ZAKLJUČEK.....	34
10.1 ZAKLJUČEK HIPOTEZ.....	34
11 VIRI IN LITERATURA.....	35
12 PRILOGA.....	37

KAZALO SLIK

SLIKA 1.....	2
SLIKA 2.....	8
SLIKA 3.....	9
SLIKA 4.....	10
SLIKA 5.....	10
SLIKA 6.....	11
SLIKA 7.....	11
SLIKA 8.....	12
SLIKA 9.....	12
SLIKA 10.....	13
SLIKA 11.....	15
SLIKA 12.....	16
SLIKA 13.....	17
SLIKA 14.....	17
SLIKA 15.....	20
SLIKA 16.....	20
SLIKA 17.....	21
SLIKA 18.....	21
SLIKA 19.....	22
SLIKA 20.....	23

KAZALO GRAFOV

SPOL ANKETIRANCEV.....	26
STAROST ANKETIRANCEV.....	26
STATUS ANKETIRANCEV.....	27
GRAF 1.....	28
GRAF 2.....	28
GRAF 3.....	29
GRAF 4.....	29
GRAF 5.....	30
GRAF 6.....	30
GRAF 7.....	31

1 UVOD

1.1 Opredelitev področja raziskovalne naloge

Raziskovalna naloga govori o očetu slovenskega jezika, Primožu Trubarju, in lanski petstoletnici njegovega rojstva. Zajema tudi raziskavo, kako dobro odrasli Slovenci poznajo Primoža Trubarja. Pisala sem tudi večjim občinam v Sloveniji, da bi ugotovila, kako so se v Sloveniji zavzeli za počastitev te velike obletnice.

1.2 Odločitev za raziskovalno nalogo

Za raziskovalno nalogo sem se odločila zaradi tega, ker je Primož Trubar utemeljitelj slovenskega protestantizma in začetnik slovenske književnosti. V preteklem letu, torej letu 2008, smo praznovali visoko obletnico, in sicer petstoletnico njegovega rojstva.

1.3 Anketa

S pomočjo anonimne ankete sem raziskala, kako starši učencev Osnovne šole Vojnik poznajo Primoža Trubarja. 23.1.2009 sem razdelila 80 anket, katerih sem dobila vrnjenih 45. Anketa je zajemala sedem splošnih vprašanj o Primožu Trubarju.

2 POVZETEK

Primož Trubar je začetnik slovenskega knjižnega jezika. Postavil je temelje za razvoj slovenskega naroda. Ali se zavedamo tega tudi Slovenci?

Osredotočila sem se predvsem na to, kako so se Slovenci v preteklosti spominjali očeta slovenske knjige. Raziskovala sem tudi leto 2008, petstoletnico njegovega rojstva.

Nekatere hipoteze, ki sem jih na začetku naloge postavila, sem potrdila, druge ovrgla. To sem naredila na osnovi rezultatov anket, ki sem jih razdelila staršem učencev naše šole. Nalogo pa bogati še nekaj slikovnega gradiva. S pomočjo zastavljenih vprašanj sem poizvedela tudi, kako so v posameznih občinah obeležili obletnico rojstva Primoža Trubarja.

Ključne besede: Primož Trubar, Velike Lašče, 500-letnica rojstva, Abecednik, Katekizem, prireditve, protestantizem, obeležja.

2.1 Summary

Primož Trubar has pioneered the Slovenian language. Set the foundations for the development of the Slovenian nation. Are Slovenians aware of that?

I focused on how the Slovenes remembered father of slovenian books. I also did a research about 500 anniversary of his birth, which was last year.

Some of the hypotheses, which I have had set at the beginning of the tasks, I confirmed. But some of them I denied . I did that, based on the results of surveys that I had distributed to parents of students of our school. The task is enriched with a few images. With the help of the questions I also inquired how the individual municipalities celebrated the anniversary of birth Primož Trubar.

Keywords: Primož Trubar, Velike Lašče, 500 anniversary of his birth, Abecednik, Katekizem, shows, Protestantism, monuments.

3 ZAHVALA

Za pomoč pri raziskovalni nalogi se najprej zahvaljujem svoji mentorici, gospe Barbari Ojsteršek Bliznac, Občini Vojnik, Občini Velike Lašče, Mestni občini Maribor, Mestni občini Celje, Občini Kranj, Občini Koper in Občini Murska Sobota.

Prav tako se zahvaljujem učencem in staršem Osnovne šole Vojnik za izpolnjene ankete, zahvaljujem pa se tudi pedagoginji gospe Simoni Žnidar, svojim staršem in bratu, ki mi je pomagal nalogo računalniško oblikovati.

4 PRIMOŽ TRUBAR – OČE SLOVENSKEGA JEZIKA

Primož Trubar je slovenski protestantski duhovnik, pisatelj, prevajalec in prenovitelj. Rodil se je v Raščici pri Velikih Laščah, 8. junija 1508. Ko mu je bilo dvanajst let, se je odšel šolat na Reko, kjer je ostal eno leto. Kasneje se je dve leti šolal v Salzburgu, kjer se je preživljal s cerkvenim petjem.

Ko mu je bilo devetnajst let, mu je škof Bonomo že dodelil župnijo. Kasneje ga je škof Bonomo posvetil za duhovnika in ga določil za vikarja v Laškem, kjer je pridigal v duhu Erazma Rotterdamskega in seznanjal ljudi z nauki, ki jih učijo evangeliji.³

Njegove pridige so vznemirjale farane, zato se je umaknil v Ljubljano. Tam je sprejel mesto stolnega pridigarja. Leta 1548 je pobegnil v Nürnberg v Nemčijo. Duhovno sodišče ga je izobčilo, izgubil pa je tudi vse službe in imetje, zlasti ga je bolela izguba njegovih knjig. V Nemčiji se je zavedal, kakšno siromaštvo vlada od opustošenja Turkov v slovenskih deželah. Turke je v svojih knjigah omenjal kot največjo nesrečo, ki je doletela slovenske dežele. V Rothenburgu je dobil službo drugega pridigarja. Kmalu se je poročil z Barbaro in se pridružil augsburški veroizpovedi in postal protestant. V protestantizmu je bil eden največjih reformatorjev te dobe. Začel je tudi pisati knjige v slovenskem jeziku, da bi Slovenci razumeli vero. Leta 1550 je sestavil Katekizem (Catechismus, 1550) in Abecednik (Abecedarium, 1550) v govoru svojega rojstnega kraja. Obe knjigi sta bili torej v slovenskem jeziku, ampak v gotski pisavi.

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ
ZĂĂÉÏŎŎÜabcde fgh
ijklmnopqrstuvwxyzàâéîö
øü&1234567890(\$£€.,!?)⁹⁵

Slika 2: Gotska pisava⁴

³ Janko Kos, Pregled slovenskega slovstva, 1995, str. 33, 34.

⁴ Slika 2: www.identifont.com/show?F1W

Trubar je zaradi strogih zakonov težko našel tiskarja, ki bi natisnil verski knjigi. Končno je našel tiskarja v Tübingenu. Leta 1555 je Trubar ponovno izdal svoji prvi dve knjigi, tokrat v latinici.

Slika 3: Razvoj latinice⁵

Dve leti kasneje je izdal Ta slovenski koledar in Tiga noviga testamenta ena dolga predgovur v slovenskem in nemškem jeziku.

Po naključju je spoznal Pavla Vergerija, bivšega koprskega škofa. Vergerij je hotel Sveto pismo izdati v skupnem jeziku, ki bi ga razumela večina. Trubar pa ga je hotel izdati v slovenščini.

Kasneje je Trubar dobil odobritev za izdajo drugega dela Tiga noviga testamenta – 1560. Trubar je hotel protestantsko vero razširiti med Hrvate in Srbe. Zato je leta 1561 ustanovil južnoslovanski biblijski zavod.

Junija 1561 se je vrnil v Ljubljano, kjer ga je čakal veličasten sprejem. Trubar je pomagal urediti slovensko protestantsko cerkev in dosegel, da so po vseh pomembnih krajih v Sloveniji postavili pridigarje. Po dveh mesecih v Sloveniji je odšel nazaj v Urach, od koder se je leto kasneje vrnil kot predstojnik cerkve.

Izdal je Cerkevno ordningo, v kateri je bil napisan cerkveni red za slovensko cerkev. To knjigo je dal nadvojvoda Karel zapleniti, Trubarja pa so v Ljubljani obsodili in izgnali. Nato se je vrnil v Nemčijo, kjer se je za stalno naselil v Derendingenu. V Nemčiji je tudi leta 1586 umrl.⁶

⁵ Slika 3: www.encyclopaedia.es/sl/wiki/Latinica.html

⁶ Šolski album slovenskih književnikov, Mladinska knjiga, 2007, str.152.

Slika 4: Trubarjeva rojstna hiša v Raščici pri Velikih Laščah⁷

Slika 5: Cerkev Sv. Petra, Salzburg, Avstrija – v tej cerkvi je bil Primož Trubar prvič seznanjen z reformacijskimi idejami.⁸

⁷ Slika 4: www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo

⁸ Slika 5: www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo

Slika 6: Cerkev v Rothenburgu, Nemčija – tukaj je Trubar dobil službo pridigarja, ko ga je duhovno sodišče izobčilo in je pobegnil v Nemčijo.⁹

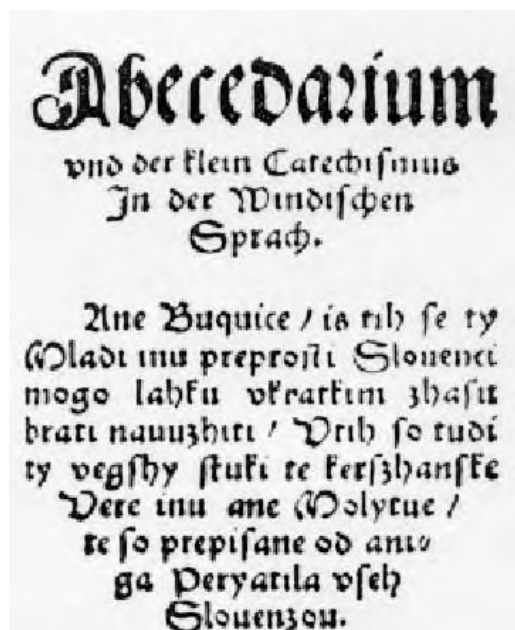
Slika 7: Trubarjeva hiša v Nemčiji, Kemptn¹⁰

⁹ Slika 6: www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo

¹⁰ Slika 7: www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo

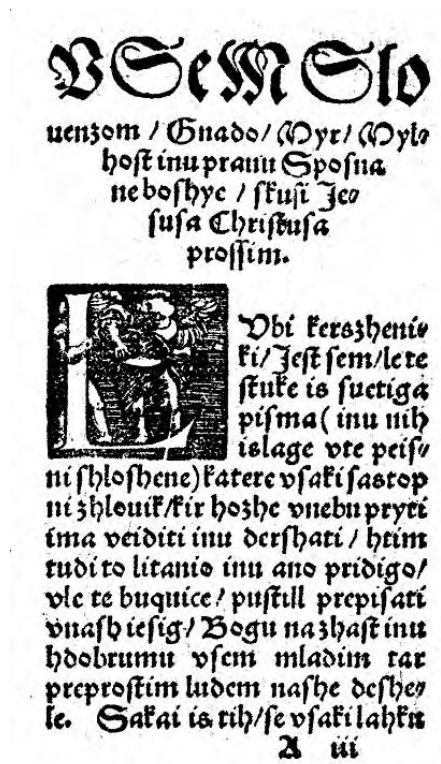
Slika 8: Trubarjev grob v Derendingenu; zanimivo je, da v tem grobu sploh niso našli Primoža Trubarja.¹¹

Slika 9: Primož Trubar, Abecedarium 1550 (naslov)¹²

¹¹ Slika 8: www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo

¹² Slika 9: ro.zrsss.si/projekti/slo/trubar/PT-abeced.htm

Slika 10: Primož Trubar, Catechismus 1550 (posvetilo)¹³

5 DOGAJALO SE JE V LETU 2008

MAREC:

- Narodni muzej Slovenije: razstava o Trubarjevem življenju in delu ter okolju, v katerem je ustvarjal.

MAJ:

- simpozij z naslovom Trubar in internet – Slovenci na začetku in na koncu Gutenbergove galaksije.

JUNIJ:

- 8. junij: osrednja prireditev na Trubarjevi domačiji na Rašici v občini Velike Lašče,

- ZRC SAZU: mednarodni simpozij o jezikih in identitetah.

¹³ Slika 10: Šolski album slovenskih književnikov, 2007, str. 153.

OKTOBER:

- 31. oktober: osrednja slovesnost ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja v Cankarjevem domu,
- evangelijska cerkev v Kranju je ob 500. obletnici rojstva slovenskega reformatorja Primoža Trubarja v Prešernovem gledališču pripravila glasbeno-dramsko prireditev v izvedbi mednarodne skupine iz Kalifornije in Slovenije New Hope.

DECEMBER:

- 2.12. - Akademija ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja z naslovom »Dobra sejmena za sebo pustimo«.
- 3.12. – »Stati inu obstati« – srečanje vseh sodelujočih na kulturnih večerih Na Trubarjevini v čast domovini.
- 16.12. - Predavanje »Mreža domačih glasbenih podpornikov v Trubarjevem času in njim posvečena glasba«.
- 19.12. - Na Trubarjevi domačiji na Rašici redni letni občni zbor Protestantskega društva.
- 26.12. – »Stati inu obstati« – slovesnost v počastitev dneva samostojnosti in enotnosti ter 500. obletnice rojstva Primoža Trubarja.
- Trubarjevo leto v Galeriji likovnih samorastnikov Trebnje.
- Razstava »Trubarjeve knjige« iz 16. stoletja.
- V spomin na Primoža Trubarja so ustanovili tudi Slovensko protestantsko društvo.
- Združenje Trubarjev forum je izdalo knjižni prevod Trubarjevega dela Abecednik v sodobno slovenščino.
- Slovenski šolski muzej se je pridružil praznovanju 500-letnice rojstva Primoža Trubarja z razstavo »Protestantsko šolstvo na Slovenskem«, ki je od konca septembra na ogled na Gradu Turjak.

- V Galeriji Velenje so odprli razstavo likovnih del, naslovljeno »Lubi Slovenci« - Nacionalni poudarki v sodobni slovenski likovni umetnosti.

- Simpozij »Novi pogledi na Primoža Trubarja in njegov čas« v dvorani Slovenske matice, ki je prinesel vrsto novih spoznanj o očetu slovenske knjige.¹⁴

5.1 Drugi dogodki po Sloveniji, posvečeni Primožu Trubarju

Laško - V Muzeju Laško so odprli razstavo »Obrazi Primoža Trubarja«.

Slika 11: Doprsni kip Primoža Trubarja na razstavi »Obrazi Primoža Trubarja« v Muzeju Laško¹⁵

¹⁴ Prireditve v letu 2008:

http://www.trubar2008.si/koledar_dogodkov/ostali_predvideni_dogodki/index.html

¹⁵ Slika 11: www.sta.si/vest.php?s=s&id=1326840

Slika 12: Trubarjev kip v Velikih Laščah zraven Trubarjeve domačije¹⁶

Velike Lašče - na domačiji Primoža Trubarja na Rašici je bila slovesnost, ki je le dan pred 500-letnico njegovega rojstva počastila spomin na tega velikana slovenstva in njegov čas.

V Velikih Laščah so imeli tudi razstavo Trubarjevih reprintov in drugih del o Trubarju v Trubarjevi čitalnici.

¹⁶ Slika 12: www.sta.si/foto.php?t=0&id=66488&nid=1316103

Slika 13: Slovesnost na Trubarjevi domačiji¹⁷

Slika 14: Trubarjeva domačija¹⁸

¹⁷ Slika 13: www.zurnal24.si/.../kultura/index.html?id=86089

¹⁸ Slika 14: www.zurnal24.si/.../kultura/index.html?id=86089

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Narodni muzej Slovenije - Metelkova, Maistrova
(vhod s ploščadi Metelkova), Ljubljana

Odpirni čas:
Od točka do nedelje med 10. in 18. uro (ob ponedeljkih zaprto)

Cene vstopnic:
Šolske skupine: 2,5 EUR
Doplačilo za vodstvo najavljenih šolskih skupin do 16 oseb: 0,65 EUR
Doplačilo za vodstvo najavljenih šolskih skupin nad 16 oseb: 0,45 EUR
Ane bukvice: 5 EUR

Najave skupin sprejema kustodinja Eva Kocuvan vsak delovnik med 8. in 14. uro po telefonu 01 24 14 469; eva.kocuvan@mms.si

Muzejska blagajna in trgovina 01 230 70 30; blagajna.metelkova@mms.si

www.mms.si

1508-1586

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Razstava ob petstoti obletnici rojstva
PEDAGOŠKI PROGRAMI

Podaljšano do 30. aprila 2009!

Spoštovana profesorica, učiteljica,
spoštovani profesor, učitelj,

vabimo Vas, da tudi Vi obeležite Trubarjevo leto in petstoto obletnico njegovega rojstva počastite z obiskom razstave

PRIMOŽ TRUBAR 1508-1586
Razstava ob petstoti obletnici rojstva

Muzejska pripoved je posvečena življenju in delu Primoža Trubarja ter dosežkom slovenske reformacije v književnosti, likovni umetnosti in glasbi. Predstavlja postaje Trubarjevega življenja, njegovo osebnost in okoliščine, ki so njegovo delo bodisi navdihovale in podpirale bodisi zavirale.

Vstopite z nami v enega prelomnih obdobij slovenske zgodovine!

Razstava je v novi stavbi Narodnega muzeja Slovenije - Metelkova v Ljubljani na ogled do 30. aprila 2009.

Za skupine po vnaprejšnji najavi organiziramo vodene ogledne. Vodstva so plačljiva.

Zloženka¹⁹

ANE BUKVICE

Kako je nastajala prva slovenska knjiga? V okviru razstave o Trubarju poteka knjigoveška delavnica, na kateri prikazujemo postopke tiskanja v leseni tiskarski presi in ročne vezave. Pod vodstvom animatorke v noši iz 16. stoletja udeleženci sami izdelajo vsak svoj »Trubarjev Abecednik«.

Zahtevnost delavnice prilagodimo osnovnošolcem po triadah in srednješolcem. Izvedba je mogoča ob četrtkih med 10. in 18. uro (po predhodni najavi).

Trajanje: 90 minut

Cena: 5 EUR

Delavnico izvaja PARNAS, zavod za kulturo in turizem Velike Lašče

PARNAS, zavod za kulturo in turizem, Velike Lašče

Trubar pred slovensko procesijo

Biserbila: Blatniš Kmecl • Miroslav Kralj • 2009

Po dogovoru je za skupine mogoča tudi uprizoritev monodrame Matjaža Kmecla Trubar pred slovensko procesijo v izvedbi dramskega igralca Anatola Šterna.

Trajanje: 45 minut

Cena: 10 EUR

¹⁹ Zloženka: Narodni muzej Slovenije, Ljubljana.

▾ IZ(OD)ZIVI

Tatjana Cvetko, Gimnazija Ledina, Ljubljana

PO TRUBARJEVIH – LJUBLJANSKIH – STOPINJAH V DANAŠNJEM ČASU

▾ Prispevek predstavlja projekt, v katerem smo izpeljali medpredmetno povezavo slovenščine s športno vzgojo, likovno umetnostjo, glasbo, zgodovino, informatiko in knjižnično vzgojo. Izbrali smo letos zelo aktualno temo (Primož Trubar) in tako zaznamovali 500 let njegovega rojstva.

Uvod

Na Gimnaziji Ledina v Ljubljani smo predvsem v zadnjem letu intenzivneje spremljali posodobitev gimnazijskih programov, navsezadnje so novi učni načrti v tem šolskem letu že v rabi. Med drugim nas je neprestano izzivalo medpredmetno povezovanje, saj smo v tem videli popolnoma nov vidik poučevanja in tudi sodelovanja med posameznimi predmeti.

Tako je aktiv slavistov spodbudil javni razpis MOL za sofinanciranje kulturno-raziskovalnih projektov ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja. Pri tem nas je zanimalo predvsem to, da gre za projektno nalogo in možnost vključevanja iz različnih šol ter predmetov. V mislih smo imeli predvsem sodelovanje z dvema bližnjima osnovnima šolama, saj bi učence tako seznanili z našo gimnazijo. Načrt za projekt je temeljil na orientaciji po Ljubljani, ki naj bi jo izvedli z aktivom športne vzgoje, zraven pa seveda priključili še nekatere druge strokovne aktivne.

Članek iz revije Slovenščina v šoli²⁰

²⁰ Članek iz revije Slovenščina v šoli, 2008, XII. letnik, številka 4.

6 OBELEŽJA IN ULICE

6.1 Trubarjeva obeležja

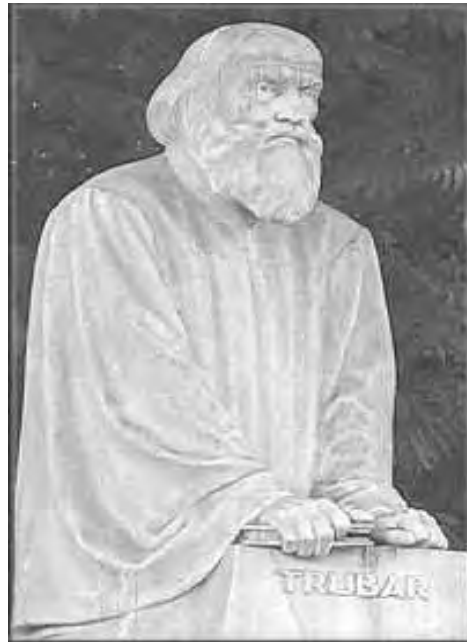
Slika 15: Trubarjev spomenik nasproti Tivolija, Ljubljana²¹

Slika 16: Trubarjevo obeležje v soboškem parku, Murska Sobota²²

²¹ Slika 15: www.burger.si/.../Spomeniki_PrimozTrubar.htm

²² Slika 16: http://kraj.eu/main_page.php?lang=

Slika 17: Trubarjev spomenik nasproti Moderne galerije, Ljubljana²³

Slika 18: Trubarjev spomenik pred cerkvijo sv. Kacijana, Škocjan pri Turjaku²⁴

²³ Slika 17: www.burgr.si/.../Spomeniki_PrimozTrubar.htm

²⁴ Slika 18: http://www.astrum.si/events.php?event_id=V102J2OF

Slika 19: Spomenik Primoža Trubarja v Celju, ob cerkvi sv. Maksimilijana²⁵

Slika 20: Protestantska cerkev sv. Maksimiljana v Celju²⁶

²⁵ Slika 19: sl.wikipedia.org/wiki/Primo%C5%BE_Trubar

²⁶ Slika 20: www.skyscrapercity.com/showthread.php?p=17534653

6.2 Trubarjeve ulice

V vsakem večjem mestu v Sloveniji najdemo tudi Trubarjevo ulico in cesto (Ljubljana, Maribor, Muta, Pragersko, Celje, Ptuj, Radenci, Murska Sobota, Brežice, Krško, Sevnica, Laško ...).²⁷

7 MNENJA DRUGIH O PRIMOŽU TRUBARJU

7.1 Mnenja drugih slovenskih piscev o Primožu Trubarju

Citat:

Pokažite mi moža, ki je bil bolj vreden spomenika od Primoža Trubarja? Ali ne živi še v vsaki slovenski knjigi, dasi je že zgnil zadnji njegov pepel v tuji zemlji? Ali ni še danes učitelj slovenskega naroda z vsako tiskano knjigo? Pretekla so stoletja in stoletja, kar je preminil, ali še danes je Primož Trubar s slovensko knjigo najvišji dobrotnik našega ljudstva.

Ivan Tavčar, 1908

Letos dne 8. junija bomo slavili štiristoletnico rojstva Primoža Trubarja, vodnika slovenske reformacije v 16. stoletju, stvarnika slovenskega pismenega jezika, začetnika slovenske literature. S Trubarjem slavimo sploh enega največjih mož, kar jih pozna tako prazna in žalostna zgodovina slovenskega naroda.

Ivan Cankar, 1908

²⁷ Telefonski imenik Slovenije (TIS)

Glej, mož prepričanja in mož de-
janja!

Oton Župančič, 1908

Trubar, vogelni kamen naše kul-
ture, mož, ki je prvi zapustil trajne
sledove svojih stopinj v slovenski
zemlji.

Ivan Prijatelj, 1908

V zgodovini reformacije je od-
kazano Trubarju mesto nesebičnega
in navdušenega propagatorja tujih
idej, v zgodovini slovenskega naroda
oznanja Trubarjev program jutranjo
zarjo novega dneva.

France Kidrič, 1908²⁸

²⁸ Primož Trubar, Mirko Rupel, 1962, zapis na platnici.

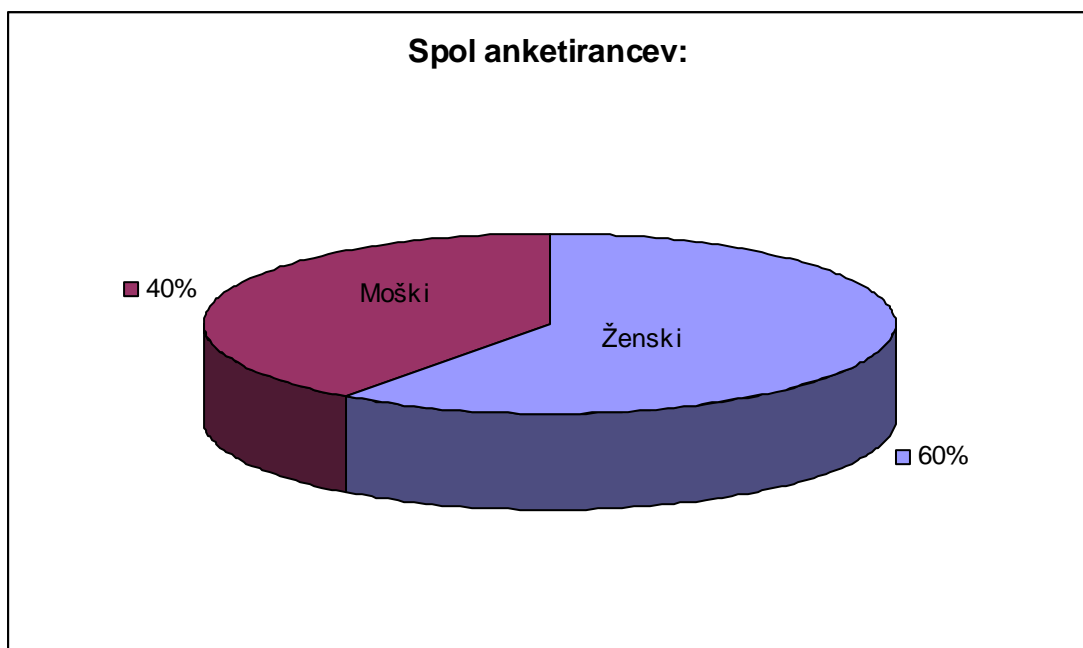
7.2 Moje mnenje o Primožu Trubarju

Mislím, da je Primož Trubar mož, ki ima zasluge zato, da imamo Slovenci sploh svoj jezik. Primož Trubar je napisal Katekizem in Abecednik in s tem omogočil, da so tudi preprosti ljudje razumeli vero. Upal si je nasprotovati zakonom Cerkve, tudi če je to pomenilo, da bo izgnan iz svoje domovine.

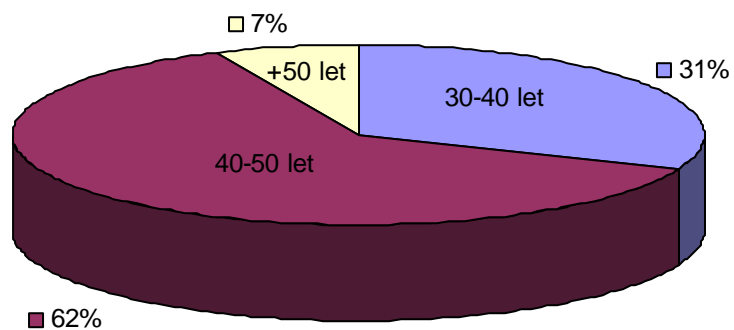
8 RAZISKOVALNI DEL

Na podlagi 45 anket sem naredila raziskavo, kako dobro odrasli Slovenci poznajo Primoža Trubarja. Anketa je bila anonimna.

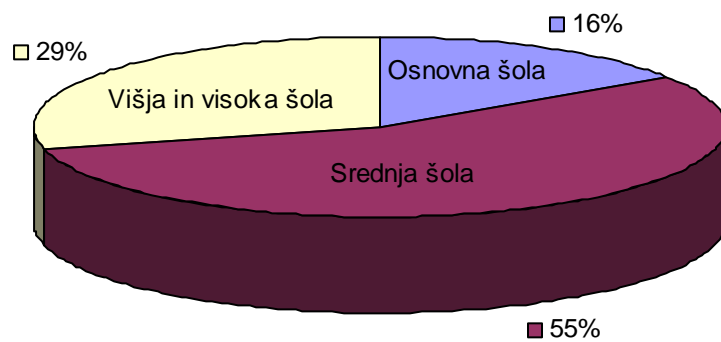
Demografski podatki: od anketiranih je bilo 27 (60 %) žensk in 18 (40 %) moških; 14 (31 %) je starih od 30 do 40 let, 28 (62 %) je starih od 40 do 50 let, trije (7 %) pa so stari 50 in več let; 7 (16 %) anketiranih ima status osnovne šole, 25 (55 %) status srednje šole in 13 (29 %) status visoke šole.

Starost anketirancev:

Status anketirancev:

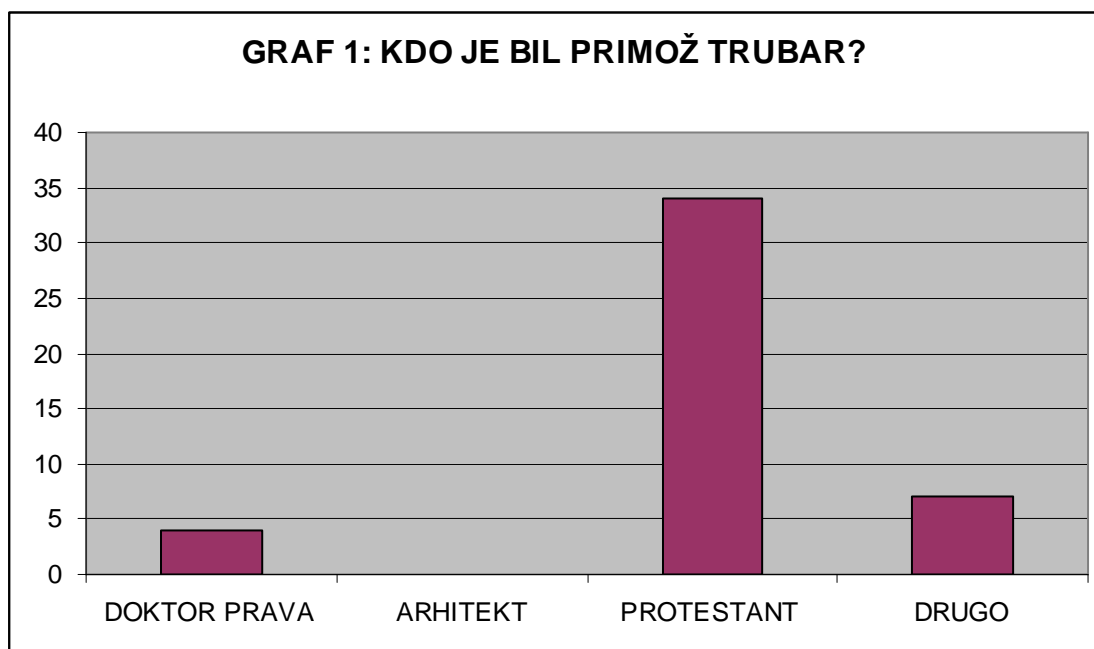

8.1 Hipoteze

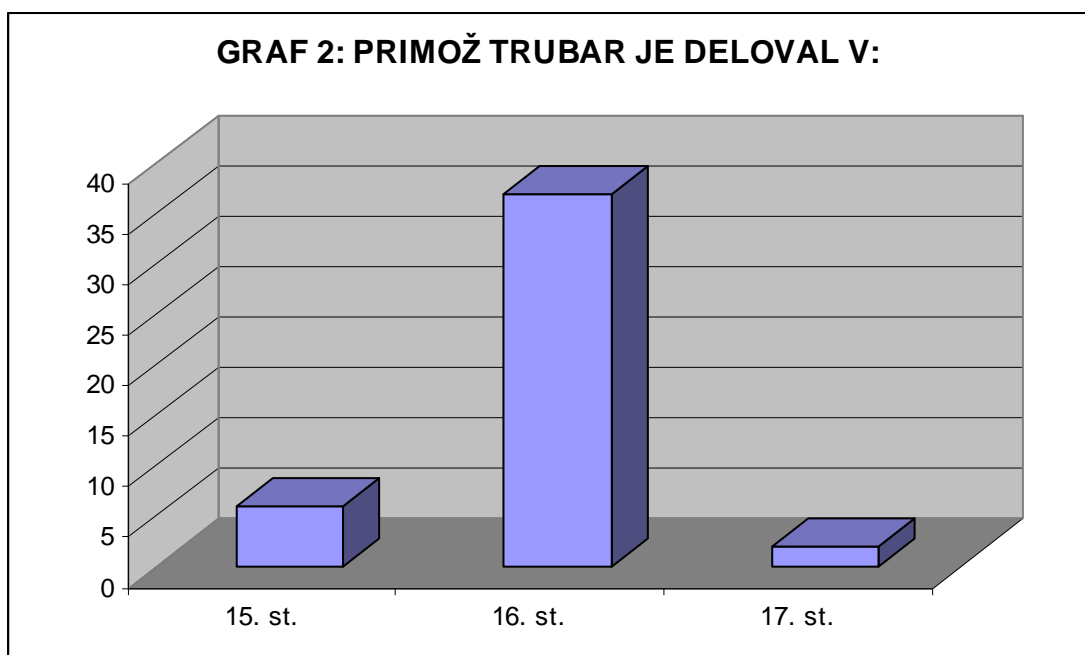
V okviru raziskovalne naloge sem si zastavila naslednje hipoteze:

- Hipoteza 1: Odrasli Slovenci dobro poznajo Primoža Trubarja.
- Hipoteza 2: Vsi vedo, da je deloval v 16. stoletju.
- Hipoteza 3: Polovica jih ve, da smo lansko leto praznovali 500-letnico njegovega rojstva.
- Hipoteza 4: Vsi vedo, da je napisal Katekizem in Abecednik.
- Hipoteza 5: V domačem kraju anketirancev ni potekala nobena prireditev v spomin na Primoža Trubarja.
- Hipoteza 6: 80 % anketiranih pozna kakšno protestantsko cerkev v Sloveniji.
- Hipoteza 7: Nekaj anketiranih je že prebralo kakšno Trubarjevo delo.

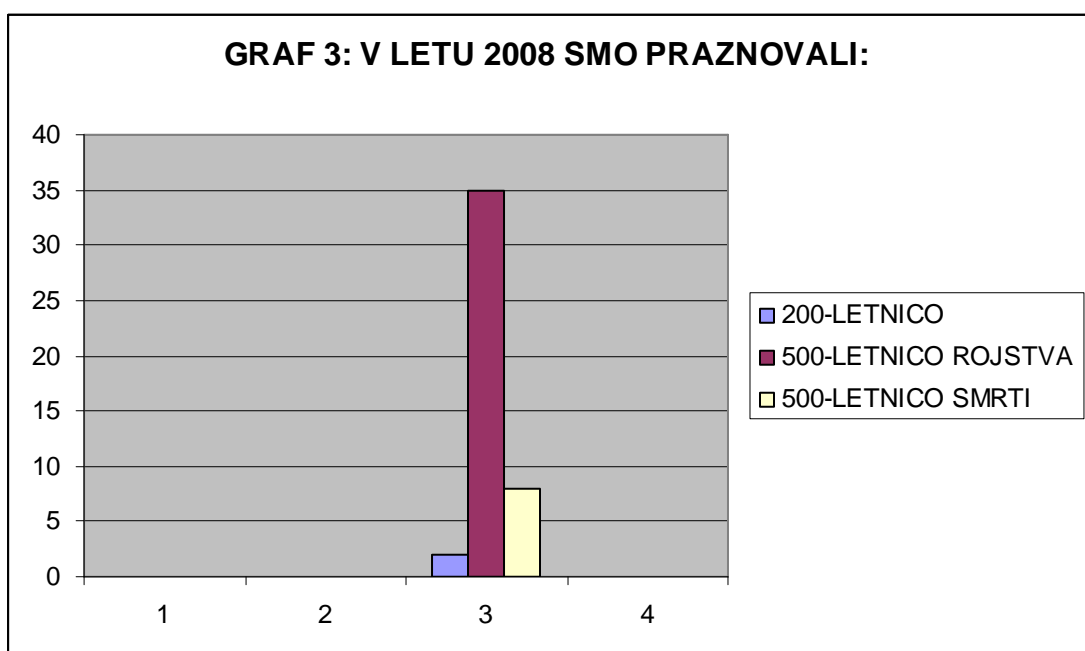
8.2 Rezultati

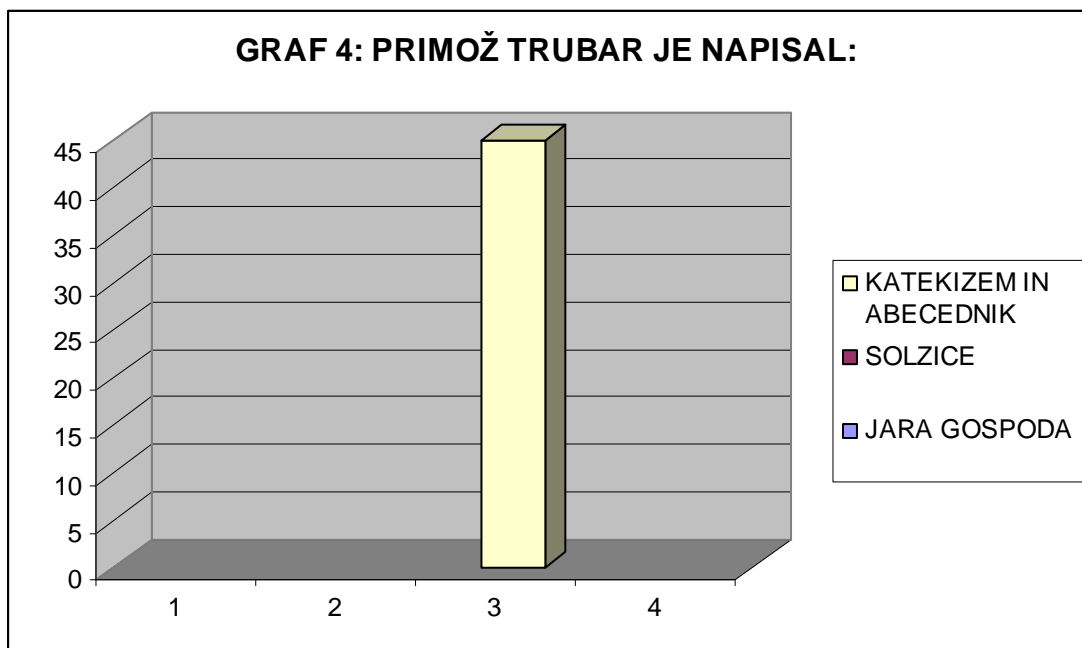
Od anketiranih jih je 9 % odgovorilo, da je bil Primož Trubar doktor prava, 75 %, da je bil protestant in 16%, da je bil nekaj drugega.

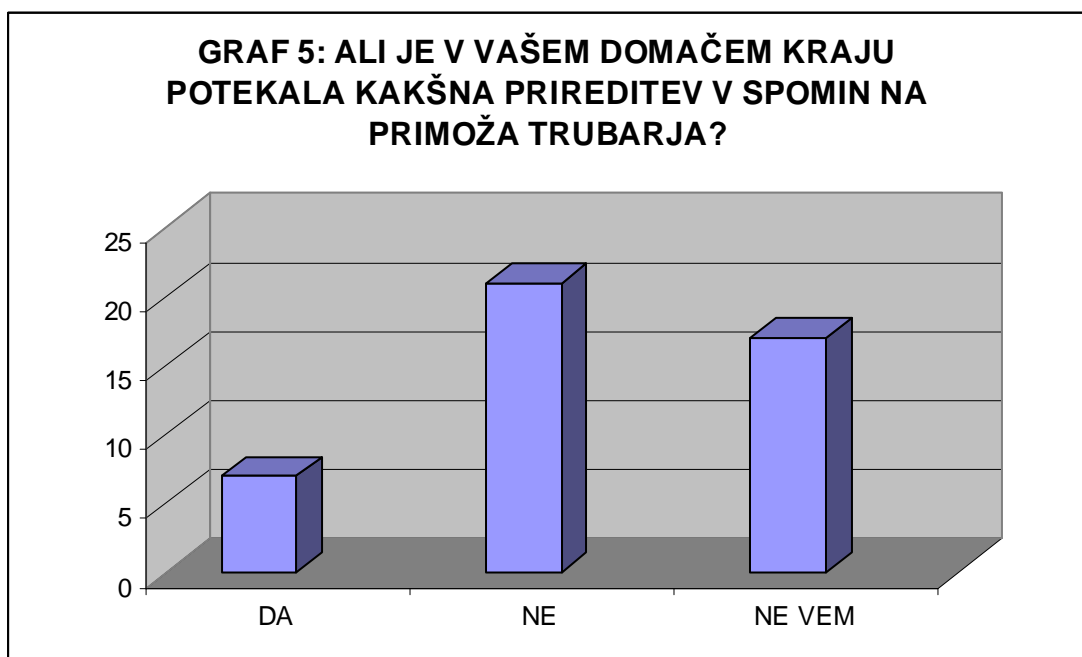
Od anketiranih jih je odgovorilo 14 %, da je živel v 15. stoletju, 82 %, da je živel v 16. stoletju, in 4 %, da je živel v 17. stoletju.

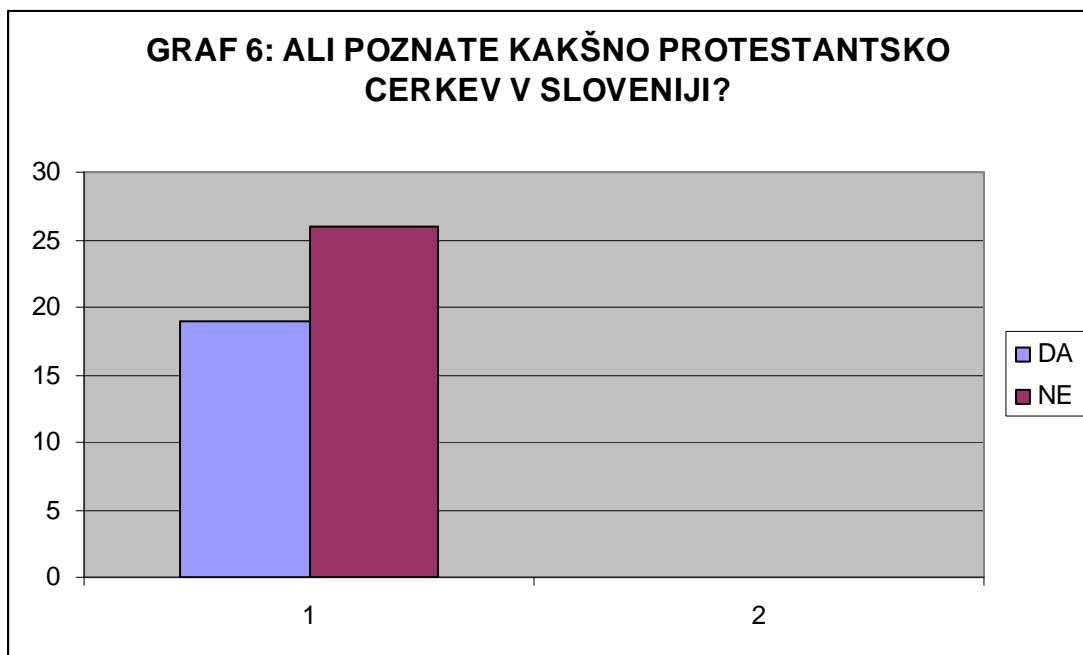
Od anketiranih jih je 4 % odgovorilo, da je leta 2008 bila 200-letnica Trubarjevega rojstva, 78 % jih je odgovorilo, da je lani bila 500-letnica Trubarjevega rojstva in 18 %, da je bila lansko leto 500-letnica Trubarjeve smrti.

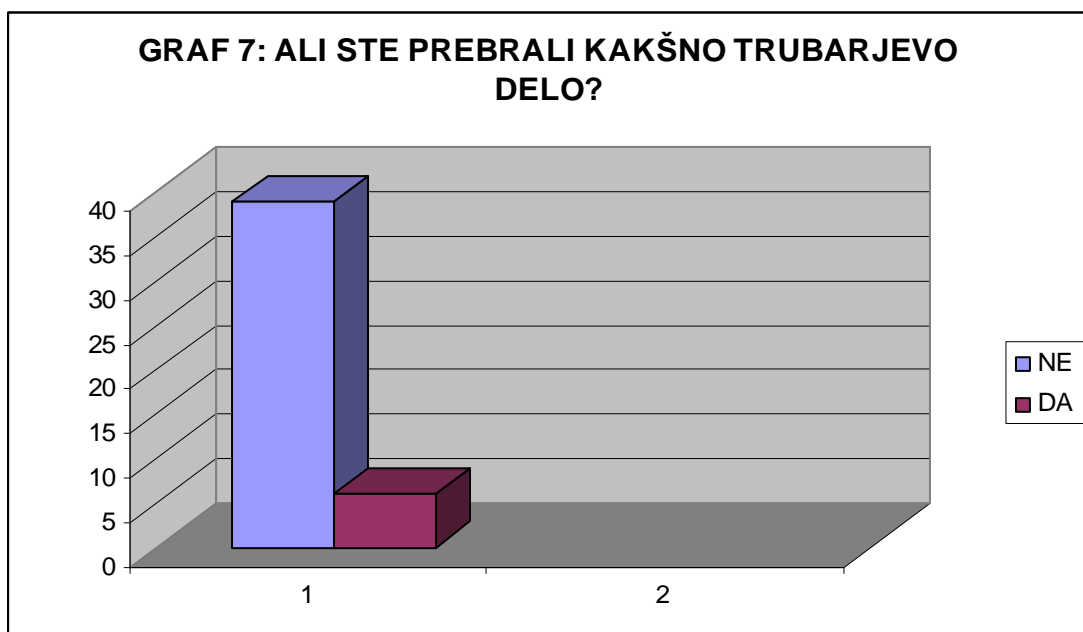
Od anketiranih so vsi odgovorili, da je Primož Trubar napisal Katekizem in Abecednik.

Od anketiranih jih je 16 % odgovorilo da, 47 % ne in 37 % ne vem.

Od anketiranih jih 42 % pozna kakšno protestantsko cerkev v Sloveniji, 58 % pa ne.

Od anketiranih jih 87 % ni prebralo nobenega Trubarjevega dela, 13 % pa jih je.

9 ZANIMIVOSTI

- Trubar je prvi dve knjigi napisal v gotici (nemški črkopis), v ostalih svojih delih pa je uporabljal latinico po nemškem zgledu s posebnimi znamenji za šumnike, sičnike in zlitnike.
- Po ljudskem izročilu so Trubarja nekoč imenovali kar Luter ali Jurij Kobila. Ime Kobila je bilo sramotilni vzdevek protestantskega pridigarja, pozneje v 17. stoletju pa se je preneslo tudi na druge slovenske protestantske duhovnike.
- Za knjižni jezik je izbral takratni osrednji slovenski govor (nanj je takrat že vplivalo gorenjsko narečje), prepleten z izrazi iz dolenskega narečja in germanizmi.
- Leta 1908 so na obrobju parka nasproti Moderne galerije Ljubljana postavili njegov spomenik (kipar Fran Berneker); največja pobudnika za njegovo postavitve leta 1908 sta bila pesnik Anton Aškerc in tedanji ljubljanski župan Ivan Hribar.
- Trubarjeva domačija – mlin in hiša s spominsko sobo – je bila obnovljena ob 400-letnici pisateljeve smrti. V njej so zbrani vsi posnetki Trubarjevih knjig, opisano je avtorjevo življenje, upodobljeni so njegovi sodobniki. Leta 2002 je bila v sklopu domačije odprta tudi Trubarjeva čitalnica.
- Leta 1986 je po scenariju Draga Jančarja nastal film o Primožu Trubarju z naslovom Heretik (produkcija TV Ljubljana in Viba film) in televizijska nadaljevanka. Oba je režiral Andrej Stojan; za film Heretik je ustvarjalna ekipa prejela zlato nagrado Metoda Badjura.²⁹
- Pismo Primoža Trubarja vojvodi Krištofu Württemberškemu:

V tem pismu, ki je shranjeno v SAZU, je Primož Trubar prosil vojvodo Krištofa Württemberškega, naj mu dovoli, da piše kralju Maksimilijanu in ga prosi, naj mu dovoli prevesti hrvaško biblijo in opraviti tiskanje v Ljubljani.

²⁹ Šolski album slovenskih književnikov, Mladinska knjiga, 2007, str.153.

Citat:

Tako spet najponižneje pri Bogu prosim vašo knežjo milost zaradi ubogih žalostnih kristjanov, ki stanujejo v slovenskih in hrvaških deželah na turški meji in ki jih Turki neprenehoma trpinčijo, naj zavoljo Krista in njegove časti še blagovoli pisati spoštljivo omenjenemu kralju Maksimilijanu in ga prositi, da bi se njegovo kraljestvo dostojanstvo dogovorilo s svojimi zvestimi, poslušnimi podložniki petih spodnjeavstrijskih dežel z ogrskimi in hrvaški grofi, gospodi in deželani ter jih pripravilo do tega, naj bi nam pomagali začeti dokončati to bogoljubno krščansko in potrebno zasnovano delo, s katerimi bodo z božjo milostjo prišli do prave stare zveličavne vere ne le Hrvati, temveč tudi Turki, in da bi se njegovo kraljestvo dostojanstvo potrudilo pri rimsko cesarskem veličanstvu ter ga živo poprosilo, da bi nam bilo dovoljeno in dopuščeno prevesti hrvaško biblijo in opraviti tiskanje v Ljubljani. Kajti v Ljubljani in povsod na Kranjskem so vsake vrste osebe slovenskega in hrvaškega jezika, s katerimi bi se po potrebi lahko posvetovali zavoljo besed, ali so res najnavadnejše in najrazumljivejše po vsej hrvaški in slovenski deželi; a to v Tübingenu ni mogoče.

Vaša knežja milost naj tudi izvoli poslati njegovemu kraljevemu dostojanstvu s tem in s prihodnjim poslanstvom tu priloženi dve hrvaški pisani poglavji iz november zaveze, namreč deveto iz evangelista Janeza in prvo iz apostolskih del, ter tri nove natisnjene hrvaške alfabete. Ta trud in druge dobrote, ki jih je vaša knežja milost izkazala in dokazala mnogim cerkvam, bo Kristus gospod v večnosti obilo povrnil.

Tako s temi vašimi knežji milosti najponižneje v milost priporočam gospode in deželane na Kranjskem, slovensko

in hrvaško cerkev ter sebe.

Dano v Stuttgartu, 13. julija 1560. letu

Vaše knežje milosti najponižnejši kaplan

Primož Trubar³⁰

³⁰ Ilustrirana zgodovina Slovencev, dr. Janez Cvirn in drugi, 2001, str. 130.

10 ZAKLJUČEK

V nalogi sem ugotovila, da so vse večje slovenske občine obeležile petstoto obletnico rojstva Primoža Trubarja in da nas danes kar nekaj stvari spominja na Primoža Trubarja. V Celju imamo npr. po Trubarju imenovano ulico, pred cerkvijo sv. Maksimiljana je postavljen doprski kip, ki ga obdaja Trubarjev gaj, nanj pa se spomnimo tudi v dosti bolj vsakdanji rabi, kot je recimo upodobitev na znamkah in denarju. Največ o njem pa lahko izvemo, če gremo v katero izmed celjskih knjižnic in v roke vzamemo kakšen biografski roman, ki opisuje Trubarjevo življenje in delo.

10.1 Zaključek hipotez

Raziskava je z anketnim vprašalnikom nekatere hipoteze, ki sem si jih v začetku zastavila, potrdila, nekatere pa ovrгла. Lahko rečem, da odrasli Slovenci poznajo Primoža Trubarja, vendar o njem ne vedo veliko, saj ga vsi ne znajo pravilno umestiti v njegov čas, prav tako pa je redko kdo vzel v roke kakšno njegovo delo. Raziskava je pokazala naslednje:

- Hipoteza 1: Odrasli Slovenci dobro poznajo Primoža Trubarja je delno potrjena.
- Hipoteza 2: Vsi vedo, da je deloval v 16. stoletju je ovržena.
- Hipoteza 3: Polovica jih ve, da smo lansko leto praznovali 500-letnico njegovega rojstva je ovržena.
- Hipoteza 4: Vsi vedo, da je napisal Katekizem in Abecednik je potrjena.
- Hipoteza 5: V domačem kraju anketirancev ni potekala nobena prireditev v spomin na Primoža Trubarja je ovržena.
- Hipoteza 6: 80 % anketiranih pozna kakšno protestantsko cerkev v Sloveniji je ovržena.
- Hipoteza 7: Nekaj anketiranih je že prebralo kakšno Trubarjevo delo je potrjena.

11 VIRI IN LITERATURA

- Franc Zadavec, Igor Grdina, Sto slovenskih književnikov, Ljubljana 2004.
- Dr. Janez Cvirn in drugi, Ilustrirana zgodovina Slovencev, Ljubljana 2001.
- Janko Kos, Pregled slovenskega slovstva, Ljubljana 1995.
- Jože Pogačnik, Primož Trubar, Ljubljana 1986.
- Mirko Rupel, Primož Trubar, Ljubljana 1962.
- Mladinska knjiga, Berilo za osmi razred osemletne in deveti razred devetletne osnovne šole, Ljubljana 2002.
- Mladinska knjiga, Šolski album slovenskih književnikov, Ljubljana 2007.

ČASOPISNI VIRI

- Slovenščina v šoli, 2008, XII. letnik, številka 4.

ELEKTRONSKI VIRI

- www.skyscrapercity.com/showthread.php?p=17534653
- sl.wikipedia.org/wiki/Primo%C5%BE_Trubar
- www.burger.si/.../Spomeniki_PrimozTrubar.htm
- http://www.astrum.si/events.php?event_id=V102J2OF
- www.burger.si/.../Spomeniki_PrimozTrubar.htm
- http://kraji.eu/main_page.php?lang=
- www.zurnal24.si/.../kultura/index.html?id=86089
- www.zurnal24.si/.../kultura/index.html?id=86089
- www.sta.si/vest.php?s=s&id=1326840
- www.sta.si/foto.php?t=0&id=66488&nid=1316103
- http://www.trubar2008.si/koledar_dogodkov/ostali_predvideni_dogodki/index.html

- ro.zrsss.si/projekti/slo/trubar/PT-abeced.htm
- www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo
- www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo
- www.encyclopaedia.es/sl/wiki/Latinica.html
- www.primoztrubar.si/index.php/index.php?area=kdo
- www.identifont.com/show?F1W

12 PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sem učenka Osnovne šole Vojnik in delam raziskovalno nalogo na temo **Primoža Trubarja**. Prosim Vas, da odgovorite na anonimni vprašalnik in mi s tem pomagate pri izvedbi raziskovalne naloge.

spol:

- a) moški
- b) ženski

starost:

- a) 30–40 let
- b) 40–50 let
- c) 50 in več let

status:

- a) osnovna šola
- b) srednja šola
- c) višja in visoka šola

1. Primož Trubar je bil:

- a) doktor prava
- b) arhitekt
- c) protestant
- d) drugo: _____

2. Primož Trubar je deloval v:

- a) 15. st.
- b) 16. st.
- c) 17. st.

3. V letu 2008 smo praznovali:

- a) 200-letnico Trubarjevega rojstva
- b) 500-letnico Trubarjevega rojstva
- c) 500-letnico Trubarjeve smrti

4. Primož Trubar je napisal:

- a) Jara gospoda
- b) Solzice
- c) Katekizem in Abecednik

5. Ali je v vašem domačem kraju potekala kakšna prireditev v spomin na Primoža Trubarja?

a) da, in sicer:

- b) ne
- c) ne vem

6. Ali poznate kakšno protestantsko cerkev v Sloveniji?

a) da, (katero?)

b) ne

7. Ste že prebrali kakšno Trubarjevo delo?

- a) ne
 - b) da, (katero?)
-